

Innehåll, syfte och uppskattad tidsåtgång

Träff	Syfte	Beräknad tid	Material
1. Självvärdering	Diskutera och analysera vad jag/vi är bra på och vad jag/vi kan utveckla.	120 min	
2. Kursplanen	Få en djupare förståelse för hur förmågor och kunskapskrav relaterar till varandra.	75 min	Ämnesplan
3. Konstruera uppgift/fråga	Träna på att konstruera frågor och uppgifter och bedömningssituationer som relaterar till dessa och som hjälper eleverna att visa sitt kunnande i relation till kunskapskraven.	120 min	Ämnesplan Gymnasieboken
4. Analysera elevexempel I	Utveckla bedömarkompetensen, identifiera eventuella svårigheter och missuppfattningar hos eleverna samt arbeta för en ökad samsyn och likvärdighet i bedömningar.	150-180 min	Ämnesplan Gymnasieboken Kommentarmaterial till kursplaner och kunskapskrav
5. Konstruera ny uppgift/fråga	Samma som 3.	120 min	Ämnesplan
6. Analysera elevexempel II	Samma som 4.	150-180 min	Ämnesplan Gymnasieboken Kommentarmaterial till kursplaner och kunskapskrav
7. Betygsättning	Diskutera och eventuellt utvärdera och utveckla rutiner för betygsättning på skolan.	90-120 min	Informationsmaterialet "Betyg Gymnasieskolan"



Självvärdering

Syfte: diskutera och analysera vad jag/vi är bra på och vad jag/vi kan utveckla.

Förslag på upplägg

- Deltagarna gör enskilt självvärderingen.
- Gemensamma diskussioner utifrån "Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?".
- Utifrån självvärderingen, diskutera och prioritera utvecklingsområden. Utgå ifrån de frågor som ni värderat lågt (1-2). Formulera dessa i ett dokument.
- Spara självvärderingarna och prioriteringarna, och utvärdera tillsammans vid ett senare tillfälle (kanske efter en termin eller ett läsår).

I vilken utsträckning...

(1= i liten utsträckning och 4= i stor utsträckning)

1	2	3	4
---	---	---	---

1. ... präglas kulturen på skolan av en tro på att alla eleverna kan uppfylla alla delar av kunskapskraven?

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

2. ... uppfattar mina elever att bedömningar är till för att stödja deras kunskapsutveckling och inte bara knutet till betyg-sättning?

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

3. ... gör jag allsidiga bedömningar och använder mig av olika former av underlag?

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

4. ... har vi en gemensam begreppsanvändning när vi pratar om bedömning. Använder vi begreppen: samstämmighet (alignment), progression, likvärdig bedömning, allsidig bedömning, bedömningsaspekt, inter- och intrabedömarreliabilitet, formell/informell bedömning, formativ/summativ bedömning, validitet, autentisk bedömning, generella (holistiska) och specifika (analytiska) matriser.

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

Vilka begrepp behöver jag kolla upp?

5. ... är eleverna delaktiga i bedömningsarbetet?

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

6. ... diskuterar jag och mina kolleger vad som kännetecknar läroplansnära och konstruktiva frågor och uppgifter?

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

7. ... analyserar och diskuterar jag och mina kolleger olika elevexempels kvalitet i förhållande till kunskapskraven?

--	--	--	--	--

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

8. ... analyserar vi elevers resultat på nationella proven och jämför dessa med den egna dokumentationen? Finns det gemensamma former och rutiner för detta?

--	--	--	--	--

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

9. ... använder jag ändamålsenliga och effektiva former för att dokumentera planeringar och elevernas kunskapsutveckling?

--	--	--	--	--

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

10. ... diskuterar jag och mina kollegor hur vi dokumenterar elevers kunskapsutveckling?

--	--	--	--	--

Vad är vi bra på och vad behöver vi utveckla?

2

Ämnesplanen

Syfte: Få en djupare förståelse för hur förmågor och kunskapskrav relaterar till varandra.

Förslag på upplägg:

1. Tidigare kunskapssyn ligger fast i de nya styrdokumenterna men med en starkare betoning på kunskapsuttrycket *förmåga (långsiktiga mål)*. Hur brukar du tänka kring förmåga? Hur relaterar *förmåga* till de fyra F:en (*fakta, förståelse, färdighet samt förtrogenhet*)?
2. Anders Jönsson säger att kunskapsrelaterade "mål måste vara uttryckta i termer av handling för att kunna tydliggöras – vad ska eleverna kunna göra med sina kunskaper?"¹. I kunskapskraven beskrivs *hur* eleverna ska visa sina kunskaper. Titta på ett mål i ämnesplanen och se sedan i vilka delar av kunskapskraven detta utvecklas? (kan se lite olika ut i olika ämnen). Nedan ett exempel från Biologi 1.

Mål	Kunskapskrav
Kunskaper om biologins begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder samt förståelse av hur dessa utvecklas.	Eleven redogör översiktligt för innebörden av begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder från vart och ett av kursens olika områden. Eleven använder dessa med viss säkerhet för att söka svar på frågor samt för att beskriva och exemplifiera biologiska samband på olika nivåer, från molekylnivå till ekosystemnivå. Utifrån något exempel redogör eleven översiktligt för hur biologins modeller och teorier utvecklas. Eleven värderar också modellers och teoriers giltighet och begränsningar med enkla omdömen.

¹ Lärande bedömning. (2010).

3. Försök sedan para ihop *samtliga* mål i ett ämne med kunskapskraven. Hur verkar samstämmigheten? Ex. från Biologi 1

Mål	Kunskapskrav för betyget E
Kunskaper om biologins begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder samt förståelse av hur dessa utvecklas.	Eleven redogör översiktligt för innebörden av begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder från vart och ett av kursens olika områden. Eleven använder dessa med viss säkerhet för att söka svar på frågor samt för att beskriva och exemplifiera biologiska samband på olika nivåer, från molekylnivå till ekosystemnivå. Utifrån något exempel redogör eleven översiktligt för hur biologins modeller och teorier utvecklas. Eleven värderar också modellers och teories giltighet och begränsningar med enkla omdömen.
Kunskaper om biologins begrepp, modeller, teorier och arbetsmetoder samt förståelse av hur dessa utvecklas. Förmåga att planera, genomföra, tolka och redovisa fältstudier, experiment och observationer samt förmåga att hantera material och utrustning.	Eleven analyserar och söker svar på enkla frågor i bekanta situationer med tillfredsställande resultat. Detta gäller såväl i det teoretiska som i det praktiska arbetet. I arbetet formulerar eleven relevanta hypoteser och formulerar med viss säkerhet enkla egna frågor. Eleven planerar och genomför i samråd med handledare experiment och fältstudier på ett tillfredsställande sätt. Dessutom hanterar eleven material och utrustning på ett säkert sätt. Vidare tolkar eleven sina resultat, utvärderar sina metoder med enkla omdömen och motiverar sina slutsatser med enkla resonemang. När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han med viss säkerhet den egna förmågan och situationens krav.
Kunskaper om biologins betydelse för individ och samhälle.	Eleven diskuterar översiktligt frågor som rör biologins betydelse för individ och samhälle. I diskussionerna för eleven fram enkla argument och redogör översiktligt för konsekvenser av något tänkbart ställningstagande.
Förmåga att använda kunskaper i biologi för att kommunicera samt för att granska och använda information.	Eleven använder med viss säkerhet ett naturvetenskapligt språk och anpassar till viss del sin kommunikation till syfte och sammanhang. Dessutom använder eleven olika typer av källor och gör enkla bedömningar av informationens och källornas trovärdighet och relevans.

4. Vilken ev. konsekvens får ditt arbete med bedömning (och undervisning) i och med skillnaden i utformning av kunskapskraven/betygskriterierna? (Tidigare: olika kunnanden (ofta beskrivna med olika verb för olika betygsteg; Nu: samma verb (t.ex. diskutera, jämför, värderar) men med olika kvalitet (såsom uttryckt i värdeorden).

3

Konstruera uppgifter som en del av en planering – I

Syfte: Träna på att konstruera frågor och uppgifter och bedömningssituationer som relaterar till dessa och som hjälper eleverna att visa sitt kunnande i relation till kunskapskraven.

Formulera en uppgift eller fråga. Uppgiften kan också användas som utgångspunkt för en pedagogisk planering.

Vilka ämnesspecifika mål (eller delar av) prövar uppgiften?	
Vilka delar av det centrala innehållet omfattas? <i>Vilka delar i det centrala innehållet används för att utveckla den valda förmågan?</i>	
Vilka delar av kunskapskraven är relevanta? (utifrån mål och valt centralt innehåll)	
Fråga/frågor/uppgift <i>Uppgifterna måste ge utrymme för lösningar som motsvarar värdeorden på samtliga nivåer. Det kan också vara värt att tänka på att mer avgränsade uppgifter visserligen kan ge mer precisa bedömningsanvisningar, men att vidare uppgifter ofta ger utrymme för eleverna att visa sitt kunnande på flera olika sätt.</i>	

Utveckla eventuellt valda delar av kunskapskraven till mer specifika bedömningsaspekter kopplade till uppgiften.

T.ex. kan kunskapskravet i Sv i grundskolan "Dessutom kan eleven, utifrån egna erfarenheter, tolka och föra ... underbyggda resonemang om tydligt framträdande budskap i olika verk." utvecklas till:

Tolkning: Att resonemanget utgår från elevens återgivning av sin tolkning av textens handling och budskap samt att den tolkningen är relevant. I vilken omfattning eleven rör sig i texten, kopplar ihop olika händelser med varandra och drar relevanta slutsatser.

Uppbyggnad: I vilken omfattning elevens resonemang är logiskt uppbyggt och balanserar mellan översiktliga och mer detaljerade beskrivningar. I vilken omfattning resonemanget är utbyggt med flera led eller olika perspektiv.

Underbyggnad: I vilken omfattning eleven bygger under, motiverar och förtydligar sitt resonemang och sina slutsatser med hjälp av exempel från texten och sina egna erfarenheter.²

Vad ska vara underlag för bedömning?

Vad kan vara en motiverande redovisningsform som gör att jag kan se så mycket som möjligt av elevens kunnande (=hög validitet)?

² Exemplet från Diskussionsunderlag för grundskoleutbildningen. (2012). Skolverket.

Fundera sedan över:

1. *Hur kan förmågan som beskrivs i målet övas i undervisningen?*
2. *Hur kan förmågan synliggöras för eleverna i undervisningen?*
3. *Hur kan uppgiften (eller delar av den) bedömas formativt (t.ex. lärar- eller elevåterkoppling) innan (t.ex. genom att lämna in ett utkast/en version som man får återkoppling på innan "slutinlämning")?*
4. *Hur sker återkoppling till eleverna?*
5. *Hur dokumenteras elevers lärande?*

4

Analysera elevexempel – I

Syfte: Utveckla bedömarkompetensen, identifiera eventuella svårigheter och missuppfattningar hos eleverna samt arbeta för en ökad samsyn och likvärdighet i bedömningar.

Förslag på upplägg: Ta med elevexempel utifrån uppgiften som gjordes träffen innan. Välj ut kanske 10 exempel som analyseras djupare. Diskutera gärna två eller tre först innan hela gruppen redovisar hur de tänkt.

1. Om möjligt gör gärna en "grovsortering" först och sortera elevsvar med olika kvalitet i olika högar eller dylikt.
2. Studera elevexemplen utifrån kunskapskraven eller de bedömningsaspekter ni valt och diskutera vilken kvalitet olika exempel representerar. Ta gärna hjälp av kommentarmaterial till kunskapskraven (om sådana finns) eller de generella förklaringar som återfinns i Gymnasieboken (s. 56-59).
3. Anteckna gärna varför ni tycker att t.ex. ett resonemang är enkelt, utvecklat eller välutvecklat. (Detta kan användas för att utveckla en bedömningsmatris som kan användas framöver).
4. Prövade uppgiften målet väl och kan bedömas i förhållande till valda delar av kunskapskraven? Behöver man eventuellt förändra bedömningsaspekterna?
5. Vilka styrkor och svagheter framträder i elevexemplen? Vilka uppgifter har många elever svårigheter med? Fick ni syn på något i analysen som gör att man kan behöva förändra undervisningen framöver för att utveckla förmågan mer? Vad? Hur?
6. Varje grupp kan sedan redovisa hur man tänkt och eventuella skillnader kan diskuteras.

5/6

Konstruera ny fråga/frågor eller uppgift/er och analysera elevexempel – II

Genomför upplägget från träff 3 och 4 igen, antingen:

- 1) utifrån en liknande uppgift/fråga som prövar samma mål och delar av kunskapskraven för att se en eventuell utveckling eller,
- 2) genom att konstruera en uppgift som prövar andra delar av kunskapskraven.



Betygsättning

Syfte: diskutera och eventuellt utvärdera och utveckla rutiner för betygsättning på skolan.

Läs [informationsmaterialet om betyg](#) och Allmänna rådet om bedömning och betygsättning i gymnasieskolan och diskutera:

- 1) Hur tänker vi runt progression? Betyget ska ju spegla elevens kunskaper vid tiden för betygsättningen?
- 2) I vilken utsträckning upplever eleverna att bedömningarna fram till att slutbetyg sätts stödjer deras kunskapsutveckling?
- 3) Hur analyserar vi våra betygsresultat och använder detta som underlag i diskussioner om likvärdig betygsättning och för vårt systematiska kvalitetsarbete?
- 4) Hur arbetar vi med sambedömning? Vet vi att vårt arbetssätt leder till en ökad interbedömarreliabilitet?
- 5) När kan man bortse från delar av kunskapskraven? Har vi rutiner på skolan för att diskutera detta tillsammans och med rektor?
- 6) Har vi redan nu en organisation på skolan där alla lärare är legitimerade i de ämnen de sätter betyg i?
- 7) När kan det vara aktuellt att sätta betyg på enskilda uppgifter? Hur har vi jobbat med det och vad är våra erfarenheter?
- 8) Hur tänker vi runt de nationella provens betydelse för betyget? Har vi gemensamma rutiner för att analysera resultat på nationella prov och jämföra med vår egen dokumentation?
- 9) Övriga frågor